

Bergsvik tilbakekaller

Det var ikke noe «gammelt brudd»

Lauritz Sand opptrådte med i Fehmersaken

I går tok Oslo byrett — som i senere skjemester til invalid for livs-
nevnt i annet opplag av vårt aftens-
nummer — fatt på behandlingen
av et tilbakepunkt som gjelder
Bergsviks omtale av direktør Lauri-
ritz Sand. Bergsvik har bl. a. skre-
vet: Lauritz Sand ønsker å bli kalt
den mest torturerte mann, idet han
opptrådte med to krykker, anskaf-
fet for anledningen, og erklærte
for retten at han hadde fått fem
brudd her og der etc. At to leger
ikke var i stand til å finne mer enn
ett brudd og at de anså dette for å
være gammelt, reduserte ikke hans
ry!

Direktør Lauritz Sand hevdet
at han hadde forklart seg helt kor-
rekt om den mishandling han had-
de vært utsatt for av Fehmer. Den
stemmer også med det som lag-
mannsretten fant bevist.

Lagmannen til Bergsvik: — De
forstår vel det alvorlige i å be-
skyldte en mann, som De selv inn-
rømmer har vært utsatt for den
frykteligste tortur, for at han i ret-
ten har villet gi det utseende av
at et gammelt brudd var tilføyd
ham av Fehmer?

Bergsvik sier at dette med at
det var et gammelt brudd må han
ha lest i en avis.

Under vitneførselen i går etter-
middag ble overlege Leif Poul-
son og professor, dr. med. Chr.
Schramm er avhørt om sin be-
handling av Lauritz Sand etter den
tortur denne hadde vært utsatt for
av Fehmer. De bekrefter den be-
skrivelse av skadene som i sin tid
ble gitt av avdøde statsråd, dr.
Oftedal.

Storingsmann Sverre Løberg
hadde vært til stede ved den mis-
handling Sand hadde vært utsatt
for på Grini. — Den mishandling-
en var så fryktelig at jeg synes
det er en skam at Bergsvik har
kunnet skrive som han har gjort,
sier Løberg.

Overlege Serek Hanssen
ved Bærum sykehus hadde hatt
Lauritz Sand til behandling siden
1945. Han erklærte at det brudd
Sand hadde i venstre arm absolutt
ikke kunne være noe gammelt
brudd, det måtte skrive seg fra
mishandlingen. Overlegen hadde
vært til stede i retten da Sand av-
ga forklaring i Fehmersaken. På
aktors spørsmål om han hadde
inntrykk av at Sand simulerte i
retten, svarer overlegen at Sand
opptrådte i retten på samme måte
som på sykehuset.

Lagmannen foreholder Bergsvik
at det nu må være på det rene at
det ikke var tale om noe «gammelt
brudd» og spør om han er villig
til å tilbakekalle dette.

Bergsvik erklærer seg villig til
det og ber om unnakydning.

Neste tilbakepunkt mot Bergsvik
gjelder følgende som han også har
skrevet under overskriften «Falske
anmeldelser og vitneprov».

«Arne Saatvedt ble dømt til dø-
den og skutt, mens hans kamerat,
Per Oppegaard, slapp med livs-
vrig fengsel. Begge var tiltalt for å
ha mishandlet fanger i Akeberg-
veiens fengsel så Oppegaard i en
avis at en bekjent av ham var blitt
kretsmester på skj. Dette er rik-
tignok i og for seg ingen forbryt-
else, men det blir en forbrytelse
når en får vite at et av hoved-
punktene i tiltalen mot dem had-
de vært at de hadde gjort den

Aktor bemerker at han ikke har
kunnet få vite av Bergsvik hvilket
vitne det er han her sikter til. Han
har under saksforberedelsen sagt
at han ikke kjenner vitnets navn
og han vet det heller ikke i dag.
Under etterforskningen er det
imidlertid brakt på det rene at det
eneste vitne i Saatvedt-Oppe-
gaard-saken som kunne kalles ski-
løper, var Kaare Buserud.

Bergsvik kan hverken benekte
eller bekrefte at det er dette vitne
det dreier seg om. Da han skrev
dette, hadde han ikke fullstendig
opplysninger om saken, men han
visste at i Lillehammerdistriktet
var det en sterkt opphisset stem-
ning mot Saatvedt og Oppegaard,
og det ble gitt flere uriktige vitne-
prov mot dem.

Lagmannen: — De visste altså
ikke vitnets navn og heller ikke
hva det hadde forklart seg om?

— Nei, svarer Bergsvik.
Per Oppegaard blir fremstilt
som vitne og sier at han aldri har
gitt Bergsvik noen opplysning som
den som er referert i Bergsviks
skrift. Det må være en misforstå-
else. Buserud var vitne i saken
mot Saatvedt, men Saatvedt ble
ikke dømt for å ha mishandlet
ham.

Kaare Buserud kan på grunn
av sykdom ikke møte i retten, men
aktør opplyser at han i sin uten-
rettslige forklaring har hevdet at
han aldri har påstått at han ble
gjort til invalid av Saatvedt og
Oppegaard. Han var riktignok blitt
slått av Saatvedt, men han hadde
ikke fått varig mén av det.

Overbetjent Bolstad hadde
vært vaktmester i kretsfengselet i
Stavanger og hadde daglig hatt til-
syn med Holger Tou. Denne had-
de aldri beklaget seg over noe.
Noen mishandling forekom over-
hodet ikke i fengselet. Han hadde
ikke hørt noe om at Tou var blitt
mishandlet før denne sak kom opp.

Vitnet ble foreholdt hva to andre
vitner, som hadde delt celle med
Tou, har forklart om hvordan Tou
så ut etter den påståtte mishand-
ling. Han sier at disse to vitner
ikke satt i samme fengsel som Tou.
Bergsvik innvender at han lå på
sykehuset på Ildebu sammen med
en mann fra Stavanger og denne
hadde fortalt — og det var også
blitt innført i sykehusets protokoll
— at han i cellen var blitt slått
hodet slik at han hadde fått
brudd på hjerneskalen, og han
hadde også fått andre skader.

Doktor Helge Irgens hadde
vært lege ved kretsfengselet i Stav-
anger, og var et par ganger blitt
oppøst av Tou. Første gang gjaldt
det et stykke av en tannplombe
som var falt ut, og en inngrodd
tånegl som var betent og måtte
fjernes. Andre gangen gjaldt det
diarré. Legen avviser bestemt be-
skyldningen om at han skulle ha
sagt at Tou ikke trengte noen be-
handling fordi han skulle skytes
likevel.

Bergsvik: — Kjenner De til noe
annet tilfelle av mishandling i
fengselet?
— Jeg vet om et tilfelle hvor en
fange gikk løs på fengselsbetjen-
tene, og disse slo igjen, hvis det
kan kalles mishandling.

Lagmannen spør Bergsvik hva
han mener med tortur, om det er
mishandling for å frembringe opp-
lysninger eller mishandling i sin ei-
minnelighet.
Bergsvik svarer at han mener all
slags mishandling, og han vil frem-
deles hevde at Tou led under både
fysisk og psykisk mishandling i
fengselet.

Til slutt forklarer Bergsvik seg
om sine beskyldninger mot over-
rettssakerfører Martens, som var
konstituert politimester på Notod-
den i 1946, og mot politimester
Cappelen Dahl i Hordaland.

Om Martens har Bergsvik skre-
vet at han en gang hadde spurt
etterforskeren som avhørte hans
hustru, om han fikk noe ut av
hennes. Da etterforskeren svarte
nei, sa Martens: «Sett henne under
press til hun snakker».

Om Cappelen Dahl har Bergsvik
skrevet: «Den nuverende politi-
mester i Bergen J. Cappelen Dahl
... den mann som vanseret Norge
i den kjente «Solbris»-affære i
Brasil, var under krigen politifull-
mektig. Han oppfordret sine kolle-
ger til å gå inn i NS, forlangte at
politiet skulle gjøre nazihilsen, på-
så skarpt at ordrene fra Quisling-
regjeringen ble etterfulgt, og til
slutt var han lærer ved NS-politi-
skolen i Oslo».

Bergsvik hevder at overrettssak-
fører Martens på forskjellige vis

brudd» og spør om han er villig til å tilbakekalle det.
 Bergsvik erklærer seg villig til det og ber om unnskyldning.
 Neste tilfellepunkt mot Bergsvik er at han også har skrevet under overskriften «Falske anmeldelser og vitneprot.»
 «Arne Saatvedt ble dømt til døden og skutt, mens hans kamerat, Per Oppgaard, slapp med livsvarig fengsel. Begge var tiltalt for å ha mishandlet fanger. I Akebergveiens fengsel så Oppgaard i en avis at en bekjent av ham var blitt kretsmeister på skil. Dette er riktignok i og for seg ingen forbrytelse, men det blir en forbrytelse når en får vite at et av hovedpunktene i tiltalen mot dem hadde vært at de hadde gjort den

hadde også fått andre skader.
 Doktor Helga Irgens hadde vært lege ved kretsfengselet i Stavanger, og var et par ganger blitt oppsøkt av Tou. Første gang gjaldt det et stykke av en tannplombe som var falt ut, og en inngrodd tånegl som var beten og måtte fjernes. Andre gangen gjaldt det diarré. Legen avviser bestemt beskyldningen om at han skulle ha sagt at Tou ikke trengte noen behandling fordi han skulle skytes likevel.
 Bergsvik: — Kjenner De til noe annet tilfelle av mishandling i fengselet?
 — Jeg vet om et tilfelle hvor en fange gikk løs på fengselsbetjentene, og disse slo igjen, hvis det kan kalles mishandling.

Lagmannen spør Bergsvik hva han mener med forbur, om det er mishandling for å fremtvinge opplysninger eller mishandling i sin alminnelighet.

Bergsvik svarer at han mener all slags mishandling, og han vil fremdeles hevde at Tou led under både fysisk og psykisk mishandling i fengselet.

Til slutt forklarer Bergsvik seg om sine beskyldninger mot overrettsakerfører Martens, som var konstituert politimester på Notodden i 1945, og mot politimester Cappelen Dahl i Nordalund.

Om Martens har Bergsvik skrevet at han en gang hadde spurt etterforskeren som avhørte hans hustru, om han fikk noe ut av henne. Da etterforskeren svarte nei, sa Martens: «Sett henne under press til hun snakker».

Om Cappelen Dahl har Bergsvik skrevet: «Den nuværende politimester i Bergen J. Cappelen Dahl . . . den mann som vanserret Norge i den kjente «Solbris»-affære i Brasil, var under krigen politifullmektig. Han oppfordret sine kolleger til å gå inn i NS, forlangte at politiet skulle gjøre nazihilsen, på så skarpt at ordrene fra Quisling-regjeringen ble etterfulgt, og til slutt var han lærer ved NS-politiskolen i Oslo».

Bergsvik hevder at overrettsakerfører Martens på forskjellig vis opptrådte uriktig som politimester og at hans hustru var blitt utsatt for et så strengt forhør at hun holdt på å besvime og måtte kjøres hjem.

Når han hadde skrevet at Cappelen Dahl hadde vanserret Norge, så siktet han til at politimesteren gjennom Kringkastings hadde oppfordret alle norske skisjørere til å oppbringe «Solbris» på åpent hav, om de måtte støte på fartøyet.

Angående politimesterens øvrige forhold ville han henvisse til forskjellige erklæringer han ville fremlegge.